

PRESUDA SUDA

21. veljače 1973.(*)

U predmetu 6/72,

EUROPEMBALLAGE CORPORATION, Bruxelles (Belgija), i **CONTINENTAL CAN COMPANY INC.**, New York (SAD), koje zastupaju Alfred Gleiss, Helmuth Lutz, Christian Hootz, Martin Hirsch i partneri, iz odvjetničke komore Stuttgarta, i Jean Loyrette, *advocate* pri Cour de Paris, s izabranom adresom za dostavu u Luxembourg pri odvjetničkom uredu Georgesa Reutera, 7, avenue de l' Arsenal,

tužitelji,

protiv

KOMISIJE EUROPSKIH ZAJEDNICA, koju zastupaju njezini pravni savjetnici Bastiaan Van der Esch i Jochen Thiesing, u svojstvu agenata, s izabranom adresom za dostavu u Luxembourg pri uredu njezinog pravnog savjetnika Émilea Reutera, 4, boulevard Royal,

tuženika,

povodom tužbe za poništenje Odluke Komisije od 9. prosinca 1971. o postupku na temelju članka 86. Ugovora, predmet IV/26811 – Europemballage Corporation (SL L 7, 8.1.1972., str. 25.),

SUD,

u sastavu: R. Lecourt, predsjednik, R. Monaco (izvjestitelj) i P. Pescatore, predsjednici vijeća, A. M. Donner i H. Kutscher, suci,

nezavisni odvjetnik: K. Roemer,

tajnik: A. Van Houtte,

donosi sljedeću

PRESUDU

- 1 Tužbom od 9. veljače 1972. tužitelji zahtijevaju poništenje Odluke Komisije od 9. prosinca 1971., kojom je utvrđeno da je Continental Can Company Inc. (dalje u tekstu: Continental) povrijedio članak 86. Ugovora o EEZ-u time što je putem poduzeća Europemballage Corporation (dalje u tekstu: Europemballage) stekao približno 80 %

dionica i konvertibilnih zadužnica poduzeća Thomassen & Drijver-Verbliva N. V. (dalje u tekstu: TDV).

A – O nepravilnosti upravnog postupka

- 2 (a) Tužitelji tvrde da je pobijana odluka bila nepravilna zbog toga što Continentalu u upravnom postupku nije bila dana mogućnost iznošenja svojeg stajališta u skladu s člankom 19. Uredbe Vijeća br. 17/62 i člankom 7. Uredbe Komisije br. 99/63. Oni ističu da je time odlukom povrijeđeno pravo na saslušanje.
- 3 Utvrđeno je da su tužitelji dopisom od 14. svibnja 1970., koji je poslan posredstvom njihovog zastupnika, zahtijevali od Komisije, koja je ranije svoje upite o stjecanju TDV-ovih dionica i zadužnica upućivala Continentalu, da se ubuduće obraća Europemballageu. Osim toga, iz zapisnika sa saslušanja stranaka od 21. rujna 1971. koji su dostavili tužitelji, proizlazi da je među osobama koje su sudjelovale u saslušanju bio Charles B. Stauffacher, u svojstvu člana upravnih odbora obaju tužitelja. Iz tih okolnosti proizlazi da je Continental imao mogućnost izraziti svoje stajalište u upravnom postupku.
- 4 (b) Tužitelji također tvrde da obavijest o utvrđenim činjenicama od 15. ožujka 1971. nije bila dostatno obrazložena, budući da je Komisija jednostavno navela svoje prigovore ne navodeći razloge na kojima se oni temelje. Obrazloženje dano u odluci također je bilo nedostatno, budući da je u njoj bila samo ponovljena obavijest o utvrđenim činjenicama od 15. ožujka 1971., ne uzimajući u obzir odgovor koji su stranke na koje se ona odnosi dale 9. kolovoza 1971., a također i zbog toga što u njoj nisu bili navedeni razlozi na kojima se temelje prigovori.
- 5 Što se tiče prvog tužbenog razloga, u članku 4. Uredbe br. 99/63 navodi se da Komisija u svojim odlukama uzima u obzir samo one prigovore o kojima je adresat imao priliku izraziti svoje mišljenje. Obavijest o utvrđenim činjenicama ispunjava ovaj zahtjev, budući da su u njoj navedene bitne činjenice na koje se Komisija poziva, doduše u konciznom, ali ipak jasnom obliku. U svom priopćenju od 15. ožujka 1971. Komisija je jasno iznijela i navela bitne činjenice na kojima je temeljila svoje prigovore te je navela u kojoj je mjeri Continental imao vladajući položaj i kako je on bio zloupotrijebljen. Stoga su kritike u vezi s obavijesti o utvrđenim činjenicama neosnovane.
- 6 Što se tiče drugog tužbenog razloga, Komisija je uistinu obvezna dati razloge za svoju odluku, ali ne mora pobijati sve argumente iznesene tijekom upravnog postupka.
- 7 (c) Tužitelji osim toga smatraju da pobijana odluka sadrži formalnu grešku, budući da je u *Službenom listu Europskih zajednica* od 8. siječnja 1972. naslov upravnog postupka bio „Continental Can Company”, dok je u francuskoj inačici, koja je jedina vjerodostojna, naslov bio „Europemballage Corporation”.
- 8 Međutim, zbog ekonomskih i pravnih veza između Continentala i Europemballagea, ova okolnost ne može utjecati na valjanost pobijanog akta.
- 9 (d) Tužitelji nadalje ističu da je pobijana odluka bila nepravilna jer Continental o njoj nije bio uredno obaviješten. Ovo je poduzeće u prosincu 1971. poštom primilo jedan ili dva dopisa Komisije, iako se Odluka trebala dostaviti diplomatskim putem.

- 10 Odluka je u smislu Ugovora uredno dostavljena ako je adresat primi i ako se može s njom upoznati. U ovom je slučaju tome bilo tako, budući da je pobijana odluka uistinu stigla u Continental, koji svoje odbijanje da tu odluku razmotri ne može upotrijebiti kako bi obavijest proglasio nepravilnom.
- 11 (e) Tužitelji konačno tvrde da je Komisija povrijedila članak 3. Uredbe Vijeća br. 1/58 o određivanju jezika koji se koriste u Europskoj ekonomskoj zajednici, time što je kao vjerodostojan označila francuski tekst pobijane odluke, a ne njemački.
- 12 U skladu s člankom 3. gore navedene uredbe, pisani dokumenti koje bilo koje tijelo Zajednice šalje osobi koja podliježe zakonodavstvu države članice sastavljaju se na jeziku te države. Kako tužitelji svoje sjedište imaju u trećoj zemlji, u ovom se slučaju izbor službenog jezika odluke morao temeljiti na tome kakvi su odnosi postojali unutar zajedničkog tržišta između tužitelja i ove ili one države Zajednice. Europemballage je otvorio ured u Bruxellesu i svoja pisana očitovanja u upravnom postupku sastavljao na francuskom jeziku. Iz navedenih okolnosti slučaja ne proizlazi da je izborom francuskog kao službenog jezika odluke povrijeđen članak 3. Uredbe Vijeća br. 1/58.
- 13 Stoga se tužbeni razlozi koji se temelje na formalnim greškama u upravnom postupku moraju odbiti.

B – O nadležnosti Komisije

- 14 Tužitelji tvrde da u skladu s općim načelima međunarodnog prava Continental, kao poduzeće sa sjedištem izvan zajedničkog tržišta, nije ni pod upravnom nadležnošću Komisije ni pod nadležnošću Suda. Tvrde da Komisija stoga nema nadležnost za donošenje pobijane odluke u pogledu Continentala niti za to da mu daje upute sadržane u članku 2. te odluke. Osim toga, nezakonito ponašanje protiv kojeg je Komisija postupala nije trebalo biti pripisano izravno Continentalu, nego Europemballageu.
- 15 Tužitelji ne mogu osporavati da Europemballage, koji je utemeljen 20. veljače 1970., jest društvo kći Continentala. Okolnost da to društvo kći ima vlastitu pravnu osobnost nije dostatna za isključivanje mogućnosti da se njegovo postupanje može pripisati matičnom društvu. Tome je posebno tako u slučajevima u kojima društvo kći svoje ponašanje na tržištu ne određuje samostalno, nego u osnovi slijedi upute matičnog društva.
- 16 Utvrđeno je da je Continental naveo Europemballage da dioničarima TDV-a u Nizozemskoj dâ ponudu za preuzimanje te mu je stavio na raspolaganje sredstva potrebna za tu namjenu. Europemballage je 8. travnja 1970. kupio dionice i zadužnice TDV-a koje su u tom trenutku bile ponuđene. Stoga se ova transakcija, na temelju koje je Komisija donijela pobijanu odluku, ne smije pripisati samo Europemballageu, nego također prvenstveno Continentalu. Na takvu kupnju, koja utječe na tržišne uvjete unutar Zajednice, primjenjuje se pravo Zajednice. Okolnost da sjedište Continentala nije unutar područja jedne od država članica nije dostatna kako bi ga se izuzelo od primjene prava Zajednice.
- 17 Stoga tužbeni razlog koji se temelji na nenadležnosti treba odbiti.

C – O članku 86. Ugovora i zlorabi vladajućeg položaja

- 18 U člancima 1. i 2. Odluke Komisije od 9. prosinca 1971. navodi se da je Continental povrijedio članak 86. Ugovora o EEZ-u zloporabom vladajućeg položaja, koji putem poduzeća Schmalbach-Lubeca-Werke AG iz Brunswicka (dalje u tekstu: SLW), kako se tvrdi, ima na znatnom dijelu zajedničkog tržišta, i to na tržištu spremnika od lakih metala za meso, mesne proizvode, ribu i rakove kao i na tržištu metalnih zatvarača za staklenke. U skladu s člankom 1., zloporaba se sastoji u tome što je Continental u travnju 1970. putem svojeg društva kćeri Europemballage kupio oko 80 % dionica i zadužnica TDV-a. Ovom je kupnjom tržišno natjecanje u pogledu gore navedenih spremnika bilo praktički ukinuto na znatnom dijelu zajedničkog tržišta.
- 19 Tužitelji smatraju da Komisija svojom odlukom, koja se temelji na pogrešnom tumačenju članka 86. Ugovora o EEZ-u, pokušava uvesti nadzor nad spajanjima poduzeća, čime je prekoračila svoje ovlasti. Takav je pokušaj u suprotnosti s namjerom autora Ugovora koja proizlazi ne samo iz doslovnog tumačenja članka 86., nego također i iz usporedbe Ugovora o EEZ-u i nacionalnih pravnih odredaba država članica. Ovaj zaključak potvrđuju primjeri zloporabe vladajućeg položaja navedeni u članku 86., jer pokazuju da se Ugovor odnosi samo na prakse koje imaju učinke na tržište i koje su na štetu potrošača ili trgovinskih partnera. Osim toga, članak 86. pokazuje da se korištenje gospodarske moći povezane s vladajućim položajem može smatrati zloporabom vladajućeg položaja samo ako predstavlja sredstvo pomoću kojeg se ostvaruje zloporaba. Međutim, strukturne mjere poduzeća – kao što je osnaživanje vladajućeg položaja spajanjem – ne predstavljaju zloporabu tog položaja u smislu članka 86. Ugovora. Navodi se da je stoga pobijana odluka ništavna zbog nepostojanja potrebne pravne osnove.
- 20 U članku 86. stavku 1. Ugovora navodi se: „svaka zloporaba vladajućeg položaja od strane jednog poduzetnika ili više njih na zajedničkom tržištu ili njegovu znatnom dijelu zabranjena je kao nespojiva sa zajedničkim tržištem u mjeri u kojoj bi mogla utjecati na trgovinu među državama članicama”. Pitanje je odnosi li se riječ „zloporaba” u članku 86. samo na prakse poduzetnika koje mogu neposredno utjecati na tržište i koje su na štetu proizvodnje ili prodaje, kupaca ili potrošača, ili se ta riječ također odnosi i na promjene u strukturi poduzetnika koje dovode do ozbiljnog poremećaja tržišnog natjecanja na znatnom dijelu zajedničkog tržišta.
- 21 Razlika između mjera koje se odnose na strukturu poduzeća i praksa koje utječu na tržište ne može biti odlučujuća, budući da svaka strukturna mjera može utjecati na tržišne uvjete ako se njome povećava veličina i gospodarska moć poduzeća.
- 22 Kako bi se odgovorilo na ovo pitanje, valja se vratiti na duh, opću strukturu i tekst članka 86., kao i na sustav i ciljeve Ugovora. Stoga se ovi problemi ne mogu riješiti usporedbom ovog članka s određenim odredbama Ugovora o EZUČ-u.
- 23 Članak 86. je dio poglavlja koje je posvećeno zajedničkim pravilima o politici Zajednice u području tržišnog natjecanja. Ova se politika temelji na članku 3. točki (f) Ugovora, u skladu s kojom aktivnosti Zajednice uključuju uspostavu sustava koji osigurava da na zajedničkom tržištu ne dolazi do narušavanja tržišnog natjecanja. Tvrdnja tužitelja da ova odredba sadrži samo opći program koji nema pravni učinak, zanemaruje činjenicu da se članak 3. odnosi na postizanje ciljeva koji su njime utvrđeni kao nužni za postizanje zadaća Zajednice. Što se tiče posebno cilja iz točke (f), Ugovor u više odredaba sadrži detaljnije propise za čije je tumačenje ovaj cilj odlučujući.

- 24 Međutim, ako se člankom 3. točkom (f) predviđa uspostava sustava koji osigurava da na zajedničkom tržištu ne dolazi do narušavanja tržišnog natjecanja, tada se njime *a fortiori* zahtijeva da se tržišno natjecanje ne smije ukinuti. Ovaj je zahtjev toliko bitan da bi bez njega brojne odredbe Ugovora bile besmislene. Osim toga, on odgovara pravilu iz članka 2. Ugovora u skladu s kojim je jedna od zadaća Zajednice „promicati širom Zajednice skladan razvoj gospodarskih djelatnosti”. Stoga su ograničenja tržišnog natjecanja, koja su pod određenim uvjetima Ugovorom dopuštena zbog potrebe usklađivanja različitih ciljeva Ugovora, ograničena zahtjevima iz članaka 2. i 3. Prekoračenje tog ograničenja uključuje rizik da bi slabljenje tržišnog natjecanja moglo biti u sukobu s ciljevima zajedničkog tržišta.
- 25 Radi zaštite načela i postizanja ciljeva iz članaka 2. i 3. Ugovora, člancima 85. i 90. utvrđuju se opća pravila primjenjiva na poduzeća. Članak 85. odnosi se na sporazume među poduzetnicima, odluke udruženja poduzetnika i usklađeno djelovanje, dok se članak 86. odnosi na jednostranu aktivnost jednog ili više poduzeća. Člancima 85. i 86. želi se postići isti cilj na različitim razinama, a to je održavanje učinkovitog tržišnog natjecanja na zajedničkom tržištu. Ograničavanje tržišnog natjecanja koje je zabranjeno ako je posljedica ponašanja obuhvaćenog člankom 85., ne može postati dopušteno na temelju činjenice da je takvim ponašanjem vladajućeg poduzeća ostvareno spajanje predmetnih poduzeća. Ne može se zbog nepostojanja izričitih odredaba pretpostaviti da se Ugovorom, kojim se u članku 85. zabranjuju određene odluke običnih udruženja poduzetnika kojima se tržišno natjecanje ograničava bez njegovog ukidanja, u članku 86. dopušta da poduzetnici, nakon spajanja u jedinstvenu cjelinu, dostignu takav vladajući položaj da je svaka ozbiljna mogućnost tržišnog natjecanja praktički onemogućena. Takvo različito pravno postupanje predstavljalo bi kršenje cjelokupnog prava tržišnog natjecanja, čime bi se moglo ugroziti pravilno funkcioniranje zajedničkog tržišta. Kada bi za izbjegavanje zabrana iz članka 85. bilo dovoljno uspostaviti tako blisku povezanost između poduzetnika da bi ti poduzetnici mogli izbjeći zabranu iz članka 85., a da pri tom ne budu obuhvaćeni zabranom iz članka 86., tada bi, u suprotnosti s osnovnim načelima zajedničkog tržišta, dijeljenje znatnog dijela tog tržišta bilo dozvoljeno. U članku 85. stavku 3. točki (b) Ugovora izrijekom je utvrđeno nastojanje autora Ugovora da se na tržištu održi stvarno ili potencijalno tržišno natjecanje čak i u slučajevima u kojima su ograničenja tržišnog natjecanja dopuštena. Članak 86. ne sadrži takve izričite odredbe, ali to se može objasniti činjenicom da se u sustavu kojim se u njemu uređuje vladajući položaj, za razliku od članka 85. stavka 3., ne priznaju bilo kakva izuzeća od zabrane. U takvom sustavu, obveza poštovanja osnovnih ciljeva Ugovora, posebno onog iz članka 3. točke (f), proizlazi iz obvezujuće snage tih ciljeva. U svakom slučaju, članci 85. i 86. ne mogu se tumačiti na način da su u međusobnoj suprotnosti, budući da oni služe postizanju istog cilja.
- 26 U svjetlu ovih razmatranja treba tumačiti uvjet iz članka 86., prema kojem vladajući položaj mora biti zloporabljen kako bi se na njega primijenila zabrana. U tom je članku naveden određeni broj zloporaba koje se njime zabranjuju. U tom su popisu samo dani primjeri, a ne iscrpno nabrojane vrste zloporaba vladajućeg položaja zabranjenih Ugovorom. Kao što nadalje proizlazi iz članka 86. stavka 2. točaka (c) i (d), ta se odredba ne odnosi samo na prakse koje mogu izravno uzrokovati štetu za potrošače, nego također i na one prakse koje su za njih štetne putem njihovog utjecaja na učinkovitu strukturu tržišnog natjecanja, kako je navedeno u članku 3. točki (f) Ugovora. Prema tome, do zloporabe može doći ako poduzetnik u vladajućem položaju osnaži taj položaj na takav način da postignuta razina vladajućeg položaja bitno sputava tržišno natjecanje, tj. da na

tržištu ostaju samo poduzeća čije ponašanje ovisi o poduzetniku koje ima vladajući položaj.

- 27 S obzirom na takvo značenje i opseg članka 86. Ugovora o EEZ-u, pitanje uzročno posljedične veze koje su postavili tužitelji, a koja prema njihovom mišljenju mora postojati između vladajućeg položaja i njegove zlorabe, nevažno je budući da osnaživanje položaja poduzeća, ukoliko ima gore navedene učinke, može predstavljati zlorabu i biti zabranjeno na temelju članka 86. Ugovora.

D – O činjenicama navedenim u obrazloženju odluke

- 28 Komisija je svoju odluku temeljila, *inter alia*, na tezi da kupnja većinskog udjela u konkurentskom poduzeću od strane jednog poduzetnika ili skupine poduzetnika koja ima vladajući položaj može u određenim okolnostima predstavljati zlorabu tog položaja. Prema Komisiji, upravo o tome se radi ako poduzetnik u vladajućem položaju osnaži taj položaj spajanjem na takav način da je stvarno ili potencijalno tržišno natjecanje predmetne robe praktički ukinuto na znatnom dijelu zajedničkog tržišta.
- 29 Naime, ako se, bez obzira na moguću pogrešku, zlorabom može smatrati vladajući položaj koji je tolikog opsega da se ciljevi Ugovora izbjegavaju mijenjanjem strukture ponude na tržištu, čime se ozbiljno ugrožava potrošačeva sloboda ponašanja na tržištu, to je sigurno slučaj ako je cjelokupno tržišno natjecanje praktički ukinuto. Ne mora u svim slučajevima postojati toliko ograničavajući uvjet kao što je ukidanje cjelokupnog tržišnog natjecanja. Međutim, budući da je svoju odluku temeljila na takvom ukidanju tržišnog natjecanja, Komisija je morala navesti pravno dostatno obrazloženje ili je barem morala dokazati da je utjecaj na tržišno natjecanje bio toliko značajan da preostali konkurenti više nisu mogli predstavljati dostatnu protutežu.
- 30 Kako bi opravdala svoju tezu, Komisija je razmotrila posljedice spornog spajanja iz različitih kutova. U tom smislu u obrazloženju odluke treba razlikovati četiri bitna elementa:

- (a) trenutni tržišni udio spojenih poduzeća u pogledu predmetnih proizvoda,
- (b) relativni udio nove jedinice nastale spajanjem u usporedbi s veličinom potencijalnih konkurenata na tom tržištu,
- (c) gospodarsku moć kupaca u odnosu na gospodarsku moć nove jedinice, i
- (d) potencijalno tržišno natjecanje bilo proizvođača istih proizvoda koji se nalaze na zemljopisno udaljenim tržištima, bilo drugih proizvoda koje proizvode proizvođači na zajedničkom tržištu.

Na temelju ispitivanja ovih različitih čimbenika odluka se temelji, prvo, na vrlo viskom tržišnom udjelu koji je SLW već imao na tržištu metalnih spremnika, na lošem konkurentskom položaju konkurenata koji su ostali na tržištu, na gospodarskoj slabosti većine potrošača u odnosu na gospodarsku moć nove jedinice te na brojnim pravnim i činjeničnim vezama između Continentala i potencijalnih konkurenata; i, drugo, na financijskim i tehničkim poteškoćama s kojima je povezan ulazak na tržište obilježeno snažnom koncentracijom.

- 31 Tužitelj osporava točnost podataka na kojima Komisija temelji svoju odluku. Iz tržišnog udjela SLW-a, koji iznosi 70 do 80 % što se tiče limenki za meso, 80 do 90 % što se tiče limenki za ribu i rakove i 50 do 55 % što se tiče metalnih zatvarača osim krunskih zatvarača – što su postotci koji su štoviše previsoki i koje tuženik ne može dokazati – ne može se zaključiti da ovo poduzeće ima vladajući položaj na tržištu spremnika od lakih metala. Osim toga, odluka isključuje mogućnost tržišnog natjecanja zamjenskih proizvoda (staklenih i plastičnih spremnika) oslanjajući se na razloge koji se ne mogu ispitati. Stoga su izjave o mogućnostima stvarnog i potencijalnog tržišnog natjecanja te o navodno slabom položaju potrošača, prema mišljenju tužitelja, irelevantne.
- 32 Za ocjenu vladajućeg položaja SLW-a i posljedica spornog spajanja, od bitne je važnosti definicija relevantnog tržišta, budući da se mogućnosti tržišnog natjecanja mogu ocijeniti samo u odnosu na one osobine predmetnih proizvoda zbog kojih su ti proizvodi posebno primjereni za zadovoljavanje trajnih potreba te su samo u ograničenoj mjeri zamjenjivi drugim proizvodima.
- 33 U tom kontekstu uvodne izjave 5. do 7. drugog dijela odluke odnose se na „tržište laganih spremnika za konzervirane mesne proizvode”, „tržište laganih spremnika za konzervirane plodove mora” i „tržište metalnih zatvarača za industriju koja se bavi pakiranjem hrane, osim krunskih zatvarača”, na kojima navodno SLW ima vladajući položaj i na kojima sporno spajanje predstavlja prijetnju ukidanju tržišnog natjecanja. U odluci se, međutim, ne navode nikakvi podaci o tome kako se ova tri tržišta međusobno razlikuju, te ih stoga treba razmotriti odvojeno. Isto tako, ništa nije navedeno o tome kako se ova tri tržišta razlikuju od općeg tržišta spremnika od lakih metala, to jest tržišta metalnih spremnika za voće i povrće, kondenzirano mlijeko, maslinovo ulje, voćne sokove i kemijsko-tehničke proizvode. Naime, kako bi se smatralo da predmetni proizvodi predstavljaju posebno tržište, oni moraju biti individualizirani, ne samo na temelju obične činjenice da se upotrebljavaju za pakiranje određenih proizvoda, nego na temelju posebnih osobina proizvodnje koje ih čine posebno primjerenim za tu namjenu. Dakle, vladajući položaj na tržištu spremnika od lakih metala za meso i ribu ne može biti odlučujući tako dugo dok se ne dokaže da konkurenti iz drugih sektora tržišta spremnika od lakih metala ne mogu jednostavnom prilagodbom ući na to tržište, i to dovoljno snažno da predstavljaju ozbiljnu protutežu.
- 34 Osim toga, u samoj odluci postoje pokazatelji koji navode na sumnju u to treba li ova tri tržišta razmatrati odvojeno od ostalih tržišta spremnika od lakih metala, kao i na zaključak da su oni dio jednog većeg tržišta. U prvom dijelu obrazloženja gdje se pod odjeljkom J govori o glavnim konkurentima SLW-a u Njemačkoj i TDV-a u Beneluxu, navodi se njemačko poduzeće koje ima veći udio u proizvodnji spremnika od lakih metala za voće i povrće nego SLW, i još jedno poduzeće koje opskrbljuje 38 do 40 % njemačke potražnje za krunskim zatvaračima: čini se da to potvrđuje da se proizvodnja limenki za meso i ribu ne može razmatrati odvojeno od proizvodnje limenki za druge namjene i da se pri razmatranju proizvodnje metalnih zatvarača ne smiju izostaviti krunski zatvarači. Osim toga, u okviru ispitivanja mogućnosti tržišnog natjecanja zamjenskim proizvodima, odluka se – u uvodnoj izjavi 16. njezinog drugog dijela – ne ograničava na tri relevantna „tržišta”, nego govori i o tržištu spremnika od lakih metala za druge namjene; u tom pogledu u njoj se navodi da se ti spremnici mogu zamijeniti spremnicima izrađenim od drugih materijala samo u ograničenom opsegu. Činjenica da Komisija nije mogla ustrajati na tom navodu s obzirom na činjenice koje su tužitelji

iznijeli tijekom postupka, sama po sebi pokazuje koliko je nužno odgovarajuće definirati predmetno tržište da bi se mogla ispitati relativna moć poduzeća na takvom tržištu.

- 35 Kako u odluci nema podataka o posebnim osobinama metalnih spremnika za meso i ribu i metalnih zatvarača (osim krunskih zatvarača) namijenjenih za industriju pakiranja hrane na temelju kojih bi ti proizvodi predstavljali posebna tržišta, na kojima bi vladajući položaj imao proizvođač koji ima najviši udio na tom tržištu, odluku obilježava nesigurnost koja ima učinak i na druge navode iz kojih se u odluci zaključuje o nepostojanju stvarnog ili potencijalnog tržišnog natjecanja na predmetnom tržištu. Što se tiče posebno tržišnog natjecanja drugih proizvođača metalnih spremnika, Komisija je tijekom postupka pred Sudom istaknula da su se korisnici licence Continentala „složili s ograničenjima tržišnog natjecanja u okviru tzv. tržišnog informacijskog sustava opisanog [...] u odjeljku D točki 4. podtočki (b)”, ali ona, s druge strane, tvrdi da su TDV i SLW imali „mogućnost uspostave međusobnog tržišnog natjecanja”. Tvrdnja iznesena u obrazloženju u uvodnoj izjavi 19. da su pogoni određenih proizvođača u zemljama koje graniče s Njemačkom bili smješteni previše daleko od većine njemačkih potrošača da bi ih potonji mogli odabrati kao trajni izvor opskrbe, nije dokazana. Osim toga, ova se tvrdnja teško može uskladiti s tvrdnjom iz uvodne izjave 25. točke (a) da su granice profitabilnosti prijevoza praznih spremnika 150-300 kilometara za relativno velike spremnike i 500-1000 kilometara za male spremnike. Uz to, nesporno je da troškovi prijevoza nisu od bitnog značaja u slučaju metalnih zatvarača.
- 36 Osim toga, što se tiče mogućeg tržišnog natjecanja velikih potrošača koji mogu proizvoditi svoje vlastite limenke, u odluci se u uvodnoj izjavi 18. navodi da takvo tržišno natjecanje ne dolazi u obzir zbog potrebe za velikim kapitalnim ulaganjima i zbog toga što u tehničkom smislu skupina Continental u ovom području ima vodeći položaj, dok se u posljednjem stavku odjeljka J točke 3. navodi da na belgijskom tržištu tvornica limenki Marie Thumas putem svojeg društva kćeri Eurocan proizvodi metalne spremnike za vlastitu upotrebu i za prodaju drugim potrošačima. Ova proturječnost dodatno pokazuje nesigurnost Komisije u vezi s definicijom predmetnog ili predmetnih tržišta. U obrazloženju odluke, u točki (e) uvodne izjave 30., navedeno je da „s iznimkom Marie Thumas/Eurocan, proizvođači vlastitih limenki ne proizvode više nego što im je potrebno i nisu dobavljači praznih metalnih spremnika”, dok je za razliku od toga, u drugom stavku točke (k) uvodne izjave 2 navedeno da su neka njemačka poduzeća koja proizvode za sebe počela stavljati na tržište viškove svoje proizvodnje metalnih spremnika. Iz svega navedenog može se zaključiti da su neka poduzeća koja su počela proizvoditi vlastite spremnike mogla prevladati tehnološke poteškoće, a odluka ipak ne sadrži nikakva mjerila za ocjenu moći tržišnog natjecanja tih poduzeća. Ova razmatranja ukazuju na daljnje proturječnosti koje također utječu na valjanost pobijane odluke.
- 37 Sve ovo dovodi do zaključka da u odluci, u pravnom smislu, nisu dostatno utvrđene činjenice i ocjene na kojima se temelji. Stoga je treba poništiti.

Troškovi

- 38 Na temelju članka 69. stavka 2. Poslovnika, stranka koja ne uspije u postupku dužna je snositi troškove.

Tuženik nije uspio u postupku.

Slijedom navedenog,

uzimajući u obzir postupovne akte,

nakon saslušanja izvještaja suca izvjestitelja,

saslušavši usmena očitovanja stranaka,

saslušavši mišljenje nezavisnog odvjetnika,

uzimajući u obzir Ugovor o osnivanju Europske ekonomske zajednice, a posebno njegove članke 2., 3., 85. i 86.,

uzimajući u obzir Protokol o Statutu Suda Europske ekonomske zajednice i

uzimajući u obzir Poslovnik Suda Europskih zajednica,

SUD

odlučuje:

- 1. Poništava se Odluka Komisije od 9. prosinca 1971. o postupku na temelju članka 86. Ugovora o EEZ-u (IV/26.811 – Europemballage Corporation)**
- 2. Tuženiku se nalaže snošenje troškova postupka.**

Objavljeno na javnoj raspravi u Luxembourggu 21. veljače 1973.

[Potpisi]

*Jezik postupka: njemački